

DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.10.2024.27-46>

УДК: 7.06: 378-001

Олена Іллівна ЖОРНОВА,

доктор педагогічних наук, професор,

Київська муніципальна академія музики ім. Р.М. Глієра,

Київ, Україна,

e-mail: acadmonex@gmail.com,

ORCID: 0000-0001-6141-9786

Ольга Іллівна ЖОРНОВА,

доктор педагогічних наук, професор,

Київська муніципальна академія музики ім. Р.М. Глієра,

Київ, Україна,

e-mail: zhornova@ukr.net,

ORCID: 0000-0002-004-6590

ВДИВЛЯЮЧИСЬ В ОБРІІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ: НА ПРИКЛАДІ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ВИДИМОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена вивченню видимості закладів вищої музичної освіти. Виклик видимості виникає внаслідок втрати ними титульного маркера водночас із посиленням процесу інституційної деконцентрації вищої музичної освіти. Очевидним проявом видимості є місце в ієрархії ЗВО. Наразі одним із найпривабливіших, уживаніших, перспективніших методів їхньої ієрархізації є освітні рейтинги. У цій статті представлено результати пілотного дослідження, які висвітлюють, по-перше, як часто освітня діяльність закладів вищої музичної освіти є об'єктом рейтингування, по-друге, яке місце вони посідають в ієрархії закладів вищої освіти за його результатами.

Генеральну сукупність дослідження становить уся множина закладів вищої музичної освіти. Емпіричною базою є результати Консолідованого рейтингу з 2014 по 2024 рр.

Види видимості встановлено на підставі поєднання особливостей стану та характеру рейтингованості закладів вищої музичної освіти. З'ясовано, що найбільш розповсюдженою є перманентна перехідна видимість; найменш поширений вид – ситуативна перехідна видимість. Такі результати дозволяють лише зі стриманим оптимізмом говорити про перспективи доведення своєї спроможності посідати перші місця в ієрархії закладів вищої освіти.

Оскільки місце в ієрархії слугує орієнтиром для звіряння ефективності обраних закладом освіти способів реалізації стратегії розвитку, а, можливо, й оцінкою самої стратегії, її правильності чи хибності, то проведене дослідження є важливою інформацією для самого закладу вищої музичної освіти, оскільки йому необхідно запобігти формуванню толерантного ставлення до наявного стану видимості. Подальші дослідження варто розгорнути в напрямку підтвердження чи спростування встановлених особливостей видимості закладів вищої музичної освіти на засадах інших релевантних даних.

Ключові слова: вища музична освіта, освітні рейтинги, стан та характер рейтингованості, видимість закладів вищої музичної освіти.

Вступ. З того часу, як Україна доєдналась до Болонського процесу, процес реформування вітчизняної вищої освіти аж ніяк не на периферії уваги і науковців, і освітян, і громадських діячів, і урядовців. Кращим підтвердженням цього є значний масив як теоретичних досліджень, так і практичних кейсів, різноманітних полісі-пейпа та освітньої аналітики, напрацьованих ними за понад

десятиріччя задля осмислення нової освітньої: так, приблизна кількість результатів за ключовими словами «дослідження Болонський процес в Україні» в пошуковій системі «Google» становить 53400 (0,28 с).

Для вітчизняної вищої музичної освіти (далі – ВМО) одним із знакових наслідків реформування стало зникнення консерваторій із освітньої реальності. Мова про те, що заклади вищої музичної освіти (далі – ЗВМО), для яких підготовка високопрофесійних музикантів є пріоритетним напрямом освітньої діяльності. Відповідно до ст. 28 ЗУ «Про вищу освіту» [1] втратили титульний маркер своєї належності до ВМО. До того ж, ця втрата поєдналося з набуттям т.зв. не-музичними закладами вищої освіти можливості запроваджувати освітні програми за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (далі – ОП 025), що зумовило інституційну деконцентрацію ВМО.

Постановка проблеми. Саме втрата титульного маркеру та інституційна деконцентрація стали джерелом нового виклику для ЗВМО — вберегти свою видимість серед майже трьох десятків згаданих вище ЗВО [2], багато з яких мають більш потужну інфраструктуру, вагоміші здобутки в міжнародній співпраці, але, насамперед, успішний досвід диверсифікації класичної чи/та педагогічної освіти, зокрема в напрямі запровадження ОП 025. Звісно, видимість – це метафорична характеристика того, наскільки досягнення ЗВО є «помітними», такими, що відрізняють надані ним освітні послуги від освітніх послуг, наданих іншими ЗВО. Цілком очевидним проявом видимості, звісно, з виключно позитивною конотацією, є місце в ієрархії ЗВО, визначене на підставі позиції в освітніх рейтингах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З часу виникнення освітніх рейтингів їхні переваги і недоліки неодноразово поставали предметом наукових досліджень. У

дискусіях щодо методології рейтингування університетів [11], співставленнях національних та світових систем рейтингування університетів [19], обговореннях впливу рейтингів як інтерналізованого інструменту для порівняння досягнень університетів [18], вивченні ефектів від запровадження національних ініціатив у сфері вищої освіти, якими передбачено цільові політичні заходи та інвестиції для підвищення конкурентоспроможності університетів [21] не важко помітити, що освітні рейтинги є частиною як академічного дискурсу, так і політичного. Зусилля їх розробників задля того, аби якість освіти різних ЗВО стала прямо порівнюваною, зміщуються в бік пошуку аргументів для доведення конкурентоспроможності деяких з них на світовому ринку освітніх послуг [4; 8], обіг коштів на якому є дуже значним [5].

Варто наголосити на тому, що застосування глобальних, національних рейтингів неминуче призводить до втрати специфічних особливостей, притаманних певній галузі пізнання чи об'єкту оцінювання [3]. Для галузевих, зокрема й музичних, закладів освіти, суттєвими запобіжниками щодо широкого застосування освітніх рейтингів, до того ж, постають ще такі, як їхня непристосованість до враховування особливостей реалізації ОП 025, зокрема перебігу навчального процесу [7; 23], а також нераціональна періодичність, існування негласної ідеології ренкерів по відношенню до академічних досягнень [14].

Не зважаючи на низку серйозних претензій до широкого запровадження рейтингування університетів, наразі освітні рейтинги є одним із найпривабливіших, найуживаніших, перспективніших методів ієрархізації ЗВО. Більше того, стверджується, що для України невідкладним завданням є створення національного рейтингу ЗВО, оскільки це позитивно позначиться на вмотивованості ЗВО

працювати над досягненням «конкурентоспроможної освітньої якості» [10].

Зважаючи на відсутність національного університетського рейтингу, спроба запровадити який в 2011-2013 рр. виявилася невдалою [12], видимість ЗВМО доречно встановлювати за Консолідованим рейтингом ЗВО (далі – КР), щорічним продуктом інформаційного освітнього ресурсу «Освіта.ua» [15]. Цей рейтинг має п'ятнадцятирічну історію і на цей час є одним з найпопулярніших публічних вітчизняних освітніх рейтингів (за даними «Освіта.ua» КР переглянули з часу його публікації в червні 2023 р. до червня 2024 р. 62 800 разів (<https://salo.li/393373f>).

Об'єктом рейтингування в КР постає ефективність освітньої діяльності ЗВО за певними індикаторами, а результатом – їх впорядкований список, побудований за спаданням ефективності їх освітньої діяльності. Зауважимо, що об'єктивність, сталість, інші характеристики індикаторів КР виходять за рамки цього дослідження. Для вивчення видимості ЗВМО результати КР є емпіричними даними про ієрархію ЗВО та місце певного ЗВМО в ній.

Мета статті – представити результати пілотного дослідження, присвяченого вивченню видимості ЗВМО. Для цього необхідно показати, по-перше, як часто освітня діяльність ЗВМО є об'єктом рейтингування, та, по-друге, яке місце ЗВМО в ієрархії ЗВО за його наслідками.

Генеральну сукупність дослідження становить вся множина ЗВМО (N=7). Критерієм їхньої однорідності слугує перевага ОП 025 серед усіх інших, запроваджених ними, ОП [6].

Емпіричною базою цього дослідження є результати КР. Емпіричні дані дослідження – рейтингові позиції ЗВМО з 2014 по 2024 рр. Невключення до емпіричних даних

результатів КР до 2014 р. обумовлено їхньою відсутністю у відкритому доступі.

Провідний метод – аналіз емпіричних даних та інтерпретація отриманих результатів.

У цьому дослідженні оперуємо наведеними нижче термінами.

Рейтингований заклад – заклад, який посідає певну рейтингову позицію (далі – РП) в КР; відповідно, позарейтингований – відсутній у ньому.

Рейтингованість – поняття на позначення спроможності закладу освіти бути рейтингованим. Оперуючи поняттям «рейтингованість ЗВМО», маємо на увазі не сам ЗВМО, а порівнювану з іншими закладами ефективність його освітньої діяльності. Остання описана через: стан рейтингованості, який унаочнює без/перервність рейтингованості ЗВМО; характер рейтингованості, який маркує місце ЗВМО в ієрархії ЗВО завдяки високим РП, під якими в межах цього дослідження будемо розуміти першу половину результатів КР.

Результати проведеного пілотного дослідження щодо видимості ЗВМО в цій статті викладено в такій логіці: спочатку описано стан та характер рейтингованості кожного ЗВМО, потім охарактеризовано наявні види видимості.

Виклад основного матеріалу. Стан рейтингованості ЗВМО представлено на рис. 1. Як бачимо, ЛНМА, НМАУ, ОНМА, ХНУМ є щорічно рейтингованими, тоді як інші ЗВМО – лише час від часу. Так, КМAM з’являється в КР в 2017, 2019, 2021 та 2022 рр.; ДАМ – лише раз у 2017 р.; ЛДАКМ, рейтингована два роки поспіль (у 2014 та 2015 рр.), надалі відсутня в КР.

АРТ-платФОРМА. 2024. Вип. 2(10)

ЗВМО/КР	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ДАМ				✓							
КМАУ				✓		✓		✓	✓		
ЛНМА	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ЛДАКМ	✓	✓									
НМАУ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ОНМА	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ХНУМ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Рис. 1. Освітня діяльність ЗВМО як об'єкт рейтингування

Умовні позначення: ✓ - об'єкт рейтингування.

Джерело: укладено авторами на підставі «Консолідований рейтинг», 2014-2024 рр.

Виявлені особливості станів рейтингованості позначені нами як перманентна видимість і ситуативна видимість. Перманентна видимість засвідчує наскрізну спроможність ЗВМО демонструвати таку освітню діяльність, що порівнювана з освітньою діяльністю інших ЗВО, а от ситуативна унаочнює те, що їхня освітня діяльність не підлягає вимірюванню за прийнятими індикаторами, внаслідок чого такий ЗВМО стає, по суті, невидимим.

На нашу думку, було б небережно стверджувати, що ситуативна видимість постає через ігнорування ЗВМО питань, пов'язаних із потраплянням у КР. Більш ймовірним видається міркування щодо існування інакших чинників ситуативної видимості. Так, той факт, що ЛДАКМ із 2016 р. стає нерейтингованим, цілком ймовірно, може бути пояснений наслідками її тимчасового переміщення [9]. Наразі з'ясовано, що релокація закладів освіти негативно позначається на їх розвитку, призводячи, зокрема, й до втрати набутої раніше спроможності бути рейтингованим [13; 16; 17]. А от факт одноразового рейтингування ДАМ, лише у 2017 р., потребує окремого вивчення факторів, які сприяють переважному перебуванню в позарейтингованому стані, так само, як і факторів, які

заважають ДАМ набути спроможності досягати стану перманентної рейтингованості.

Окремої уваги заслуговує ситуативний стан рейтингованості КМАМ. За досліджуваний період Академія чотири рази виявила свою спроможність демонструвати порівнювану з іншими ЗВО ефективність освітньої діяльності. Кидається в очі, що цей період порівнюваності має певні часові рамки: так, за шість років, з 2017 по 2022 рр., КМАМ рейтингована чотири рази (в 2017, 2019, 2021 та 2022 рр.). Якщо виходити з того, що до КР не потрапляють ті ЗВО, які не здійснюють підготовку бакалаврів і магістрів; відсутні хоча б в одному з таких рейтингів, як «ТОП-200 Україна», «Scopus» і «Бал НМТ на контракт»; перебувають у стані реорганізації чи ліквідації [15], то, цілком ймовірно, що лише відсутність у зазначених рейтингах стає час від часу перешкодою для КМАМ.

Отже, за результатами аналізу стану рейтингованості встановлено, що ЗВМО властива і перманентна, і ситуативна видимість. Перша засвідчує усталену спроможність більшості ЗВМО (понад 57%) постійно знаходитися в ієрархії ЗВО, тоді як друга (майже 43%) – випадкове виборювання місця в ній – неспроможність утримати набуті досягнення щодо того, аби щорічно демонструвати порівнювану з іншими ЗВО освітню діяльність.

Задля вивчення характеру рейтингованості ЗВМО було проведено коригування результатів КР, а саме:

- по-перше, у випадку однакових рейтингових балів у різних ЗВО (т.зв. «подвійні» РП, на кшталт «121-122») здійснено оптимізацію РП ЗВМО шляхом приписування йому меншого рейтингового балу;
- по-друге, оскільки кількість рейтингованих ЗВО не є постійною величиною, то в разі їх непарного числа першу половину результатів КР визначено через округлення до

найближчої основної одиниці зі зменшенням. На рис. 2, аби увиразнити попадання ЗВМО в першу половину рейтингу, червоною лінію позначено її границю – країні РП цієї першої половини результатів КР.

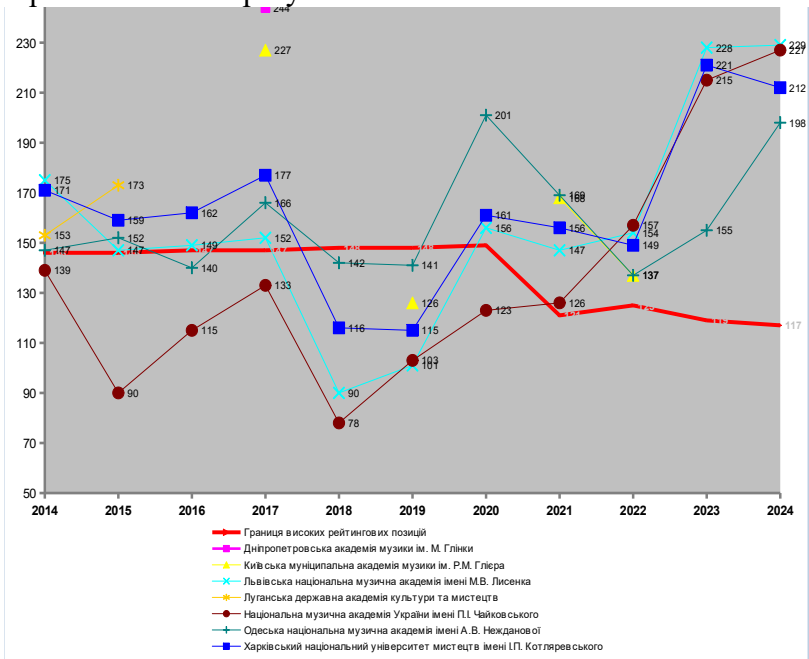

Рис. 2. ЗВМО в результатах консолідованого рейтингу 2014-2024 рр.

Як бачимо, НМАУ частіше за інші ЗВМО здобувала високі РП. Впродовж 7 років – з 2014 по 2020 рр.; ЛНМА і ХНМУ – два роки поспіль, відповідно в 2018 та 2019 рр., а ОНМА – тричі: в 2016, 2019 та 2019 рр. Звертає увагу той факт, що ОНМА в 2014 р. і ЛНМА в 2015 р. гранично наближені до першої половини результатів КР: їхні РП мають порогове значення – 147. КМАМ тільки раз, у 2019 р., доводить свою спроможність здобувати високі РП, тоді як ЛДАКМ і ДАМ – жодного. Помітно, що жодний

ЗВМО не посідав щорічно лише високі РП. Більше того, з 2021 р. РП всіх ЗВМО – в другій половині результатів КР.

Одразу постають питання: чому саме в 2019 р. одразу п'ять ЗВМО потрапляють в першу половину результатів КР; чому за останні три роки РП НМАУ і ОНМА зазнають виключно негативної динаміки?

Звісно, ці питання потребують окремої розвідки, завданням якої постане вивчення факторів переміщення ЗВМО в ієрархії ЗВО за результатами КР. При цьому, ми усвідомлюємо, що «фактор 2019 р.» має обмежений вплив на ефективність освітньої діяльності ЗВМО, оскільки він не спрацьовує для ДАМ і ЛДАКМ, що не тільки не мають високих РП в 2019 р., а загалом є позарейтингованими; «фактор 2022-2024 рр.» не спрацьовує для ХНУМ і ЛНМА, які демонструють, хай і не надто виразну, проте позитивну динаміку в ієрархії ЗВО.

Описаний характер рейтингованості утворює підґрунтя для поділу виявлених особливостей спроможності посідати високі РП на повну, обмежену і перехідну видимість. Так, якщо ЗВМО щорічно посідає високі рейтингові позиції, говоримо про його повну видимість; відповідно, якщо низькі – про обмежену; в разі неусталеного характеру рейтингованості, тобто потрапляння то в першу, то в другу половину результатів КР, говоримо про перехідну видимість. Отже, аналіз характеру рейтингованості показує, що повна видимість не притаманна жодному ЗВМО; обмежену видимість демонструють ДАМ і ЛДАКМ, а інші ЗВМО – перехідну.

Види видимості встановлено на підставі поєднання особливостей стану та характеру рейтингованості. Якщо за належну для кожного ЗВО видимість вважати перманентну повну видимість, що засвідчує його щорічне місце в першій половині ієрархії ЗВО, то маємо констатувати, що жодний ЗВМО не може похвалитися такими здобутками. Найбільш

розповсюджена серед ЗВМО перманентна перехідна видимість; вона виявлена у чотирьох ЗВМО (ЛНМА, НМАУ, ОНМА, ХНУМ); для двох (ДАМ, ЛДАКМ) притаманна ситуативна обмежена видимість; найменш поширений вид, ситуативна перехідна, відстежена лише у КМАМ.

Якщо на основі отриманих результатів вибудувати умовну ієрархію ЗВМО за їх видимістю, то, найменш видимим буде ДАМ, що лише одного разу рейтингований, з низькими РП. ЛДАКМ відрізняється від неї лише тим, що є рейтинговою не раз, а двічі; вона посідає передостанню сходинку в ієрархії. Над ними – КМАМ, який найбільш видимий із ЗВМО, які з'являються в КР ситуативно. Ці три ЗВМО утворюють другу або нижню частину ієрархії. Ієрархізація чотирьох інших ЗВМО потребує їх упорядкування, з визначенням, насамперед, найбільш видимий. Ним є НМАУ, який має найбільшу кількість високих РП; на другій сходинці — ОНМА, на третій та четвертій – ХНУМ і ЛНМА.

Звісно, завданням наведеної ієрархії ЗВМО за їх видимістю жодною мірою не є висновки щодо рівня їх освітньої діяльності. Проте, така ієрархія унаочнює спроможність кожного з них забезпечувати порівнюваність її ефективності. Поясненням із високим рівнем ймовірності може бути наступне:

- неспроможність ЗВМО щорічно демонструвати порівнювану з іншими ЗВО освітню діяльність комплементарна неспроможності хоча б час від часу посідати місце в першій половині ієрархії ЗВО;
- доведення своєї спроможності хоча б іноді демонструвати порівнювану з іншими ЗВО освітню діяльність є настільки ресурсовитратними зусиллями для ЗВМО, що про високі РП не йдеться.

Можливості збільшити видимість не однакові для різних ЗВМО, але в цілому вони центровані зусиллями, або потрапити в ієрархію за результатами КР 2025 та не вибувати з неї, або підтвердити невивадковість попередніх досягнень та засвідчити свій потенціал щодо їх покращення.

Аналіз емпіричних даних показує усталену тенденцію розташування ЗВМО аж ніяк не на перших місцях в ієрархії ЗВО. Проте, вони і не в такому становищі, аби говорити про кризу їхньої видимості. Так, одним із аргументів може бути той факт, що кількість поданих цього року заяв до ЗВМО на ОП 025 набагато більше, ніж до інших ЗВО (дані ЄДБО, <https://salo.li/99d94D9>).

Висновки. Дослідження видимості ЗВМО засновано на вивченні особливостей очевидного прояву їхньої помітності серед інших ЗВО, а саме спроможності бути рейтингованими КР – одним із найбільш популярних освітніх рейтингів в Україні. Чим частіше ЗВМО є рейтингованим та чим менше абсолютне число його рейтингової позиції, тим більша його видимість. Види видимості ЗВМО, визначені через стан і характер їхньої рейтингованості, дозволяють лише зі стриманим оптимізмом говорити про їхні перспективи щодо просування вгору в ієрархії ЗВО. В узагальненому вигляді – це плани щодо того, як наступного року подолати неспроможність демонструвати порівнювану з іншими ЗВО освітню діяльність або/і відновити спроможність посідати місце в першій половині ієрархії ЗВО.

Цілеспрямовані зусилля ЗВМО щодо їхньої видимості мають набути статусу одного з ключових питань щодо зміцнення їхнього лідерства в сфері ВМО. Вектори таких зусиль доцільно спрямувати на те, аби запобігти формуванню толерантності до наявного стану видимості.

Звісно, описана видимість має серйозний недолік, оскільки простір КР – штучно сформована множина ЗВО,

яка не відображає всю сукупність зусиль ЗВМО. Але цим дослідженням варто послуговуватися як додатковою інформацією для того, аби запобігти ураженню процедури моніторингу якості освіти суб'єктивними чинниками оцінювання ефективності освітньої діяльності.

Особливо наголосимо на важливості цієї інформації для самого ЗВМО, зусилля якого й постають об'єктом рейтингування: місце в ієрархії може слугувати орієнтиром для звіряння ефективності обраних способів реалізації стратегії розвитку, а, можливо, й оцінкою самої стратегії, її правильності чи хибності. Такі висновки дотичні до низки досліджень, в яких порушено питання щодо переосмислення фундаментальної концепції ВМО та ролі ЗВМО у локальному та глобальному контекстах [20].

Подальші розвідки щодо видимості ЗВМО варто розгорнути в напрямі підтвердження чи спростування встановлених особливостей стану та характеру рейтингованості на засадах інших релевантних даних.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про вищу освіту» (Закон № 1556-VII). URL: <https://salo.li/1B0D80c>.
2. ЗВО (ВНЗ) і коледжі, де можна отримати дану спеціальність. URL: <https://salo.li/7B939dc>.
3. Жорнова О. Міжнародні індекси і рейтинги – для вітчизняної психології: до постановки проблеми. Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави. 2013. Вип. 14. Сс. 281-288.
4. Жорнова О., Жорнова О. Вітчизняна вища освіта, QUO VADIS? Вища освіта України, 2012. № 3 (додаток 2), т. 1. Тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України у контексті Болонського процесу». Сс. 120-123.

5. Жорнова О., Жорнова О. Дискурс модернізації освіти: чи впізнана освітня реальність? Вища школа. 2012. № 1. Сс. 32-42.
6. Жорнова О., Жорнова О. Музичні заклади вищої освіти на вітчизняному просторі вищої освіти: до постановки питання про емпіричне дослідження інституційного лідерства і конкурентоспроможності. Сценічне та музичне мистецтво: циркові та естрадні жанри. Науково-методичний аспект: Матер. XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (17-18 квітня 2024 р.). Київ: КМАЕЦМ, 2024. Сс. 74-76.
7. Жорнова О., Жорнова О. Науково-дослідна практика у мистецьких закладах вищої освіти: від ad libitum до інсайту. Вища школа. 2019. № 8. Сс. 7-19.
8. Жорнова О., Жорнова О. Talent management у вітчизняному ВНЗ: вибір оптимального шляху розвитку. Вища школа. 2013. № 7. Сс. 50-58.
9. Луганська державна академія культури та мистецтв відновила заняття у Києві. URL: <https://salo.li/A63B660/>
10. Луговий В., Слюсаренко О., Таланова Ж. Від акредитації до рейтингу (функціонування vs розвиток). Університети і лідерство. 2018. Вип. 6. Сс. 3-20.
11. Луговий В., Слюсаренко О., Таланова Ж. Методологія рейтингових методологій: проблема побудови правильних університетських рейтингів. Університети і лідерство. 2023. № 16. Сс. 90-108.
12. Луговий В., Слюсаренко О., Таланова Ж. Світовий досвід для створення національного рейтингу закладів вищої освіти. Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. 2018. Вип. 2. Сс. 5-23.
13. Луканська А. Виші у війні: втрати і здобутий досвід Релокація як виклик. Голос України. 13 квітня 2023 р.
14. Поплавський М. Рейтинг університету як інструмент оцінювання якості освіти. Український інформаційний

простір. 2021. Вип. 2(8). Сс. 16-38.

15. Рейтинги, що використовувалися при складанні консолідованого рейтингу вишів України

URL: <https://salo.li/345D20e/>.

16. Релокація навчальних закладів: як прижитися на новому місці. URL: <https://salo.li/d9f5ACA>

17. У МОН розповіли, як виживають виші-переселенці
URL: <https://salo.li/F6D913B>.

18. Bellantuono L., Monaco A., Amoroso N., Aquaro V., Bardoscia M., Loiotile A.D., Lombardi A., Tangaro S., Bellotti R. Territorial bias in university rankings: a complex network approach. *Sci Rep.* 12, 4995.

19. Çakır M.P., Acartürk C., Alaşehir O., Çilingir C. A comparative analysis of global and national university ranking systems. *Scientometrics.* 2015. V. 103. Pp. 813-848.

20. Gaunt H., Duffy C., Coric A., González Delgado I.R., Messas L., Pryimenko O., Sveidahl H. Musicians as “Makers in Society”: A Conceptual Foundation for Contemporary Professional Higher Music Education. *Front Psychol.* 2021.

21. Guo C., Hao X., Wu J., Tizhen Hu T. The effect of national higher education initiatives on university rankings. *Humanit Soc Sci Commun.* 2023.

URL: <https://salo.li/f46C216>.

22. Zhornova O., Zhornova O. Visibility of institutions of higher music education, Mendeley Data, 2024. V1.

URL: <https://salo.li/Eb5bD90>.

23. Zhornova O., Zhornova O., Vasyliuk O., Kryvosheia T., Humeniuk V. Graduated thesis as a challenge for master's students: the case of R. Glier Kyiv municipal academy of music. *Ad Alta.* 2021. Vol. 11. Iss. 02 (11/02). Pp. 223-227.

Olena I. ZHORNOVA,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Glier Kyiv Municipal Academy,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: acadmonex@gmail.com,
ORCID: 0000-0001-6141-9786

Olha I. ZHORNOVA,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Glier Kyiv Municipal Academy,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: zhornova@ukr.net,
ORCID: 0000-0002-004-6590

**LOOKING AT THE HORIZON OF ART
EDUCATION: ON THE EXAMPLE OF THE
EMPIRICAL STUDY OF THE VISIBILITY OF
INSTITUTIONS OF HIGHER MUSIC EDUCATION**

Abstract. The article is dedicated to the study of the visibility of institutions of higher music education. The problem of visibility arises as a result of their loss of the title marker simultaneously with the strengthening of the process of institutional deconcentration of higher music education. A clear manifestation of visibility is a place in the hierarchy of institutions of higher music education. Currently, one of the most attractive, used, promising methods of their hierarchy is educational ratings.

This article is presented the results of a pilot study, which highlight, firstly, how often the educational activities of institutions of higher music education are the object of rating and, secondly, what place they occupy in the hierarchy of institutions of higher education according to the results of the rating. The general population of the study consists of the entire

set of institutions of higher music education in Ukraine. The empirical basis is the results of the Consolidated rating from 2014 to 2024.

The types of visibility are established on the basis of a combination of the features of the state and the character of the rating of institutions of higher music education. It was found that the most widespread is permanent transient visibility; the least common type is situational transient visibility. Such results allow us to talk only with restrained optimism about the prospects for proving our ability to occupy the first places in the hierarchy of institutions of higher education.

The place in the hierarchy is a reference point for comparing the effectiveness of the methods of implementation of the development strategy chosen by the institutions of higher education, perhaps also an assessment of the strategy itself, its correctness or falsity, then the conducted research is important information for the institution of higher music education itself, since it needs to prevent the formation of a tolerant attitude to the existing state visibility.

Further research should be developed in the direction of confirming or refuting the established features of the visibility of institutions of higher music education on the basis of other relevant data.

Key words: higher music education, educational ratings, state and character of the rating, visibility of institutions of higher music education.

References:

1. Закон України “Pro vyshchu osvitu” (Zakon № 1556-VII) [Law of Ukraine “On Higher Education”]. Available at: <https://salo.li/1B0D80c> [in Ukrainian].
2. ZVO (VNZ) i koledzhi, de mozna otrymaty danu spetsialnist [Universities and colleges where you can get this specialty]. Available at: <https://salo.li/7B939dc> [in Ukrainian].

3. Zhornova, O. (2013). Mizhnarodni indeksy i reitynhy – dlia vitchyznianoї psykholohii: do postanovky problemy [International indices and ratings for the national psychology: problem statement]. Problemy politychnoi psykholohii ta yii rol u stanovlenni hromadianyna Ukrainскоi derzhavy. 14, 281-288 [in Ukrainian].
4. Zhornova, O., Zhornova, O. (2012). Vitchyzniana vyshcha osvita, QUO VADIS? [Domestic higher education, QUO VADIS?]. Vyshcha osvita Ukrainy. 3 (dodatok 2), 1. Tematychnyi vypusk «Yevropeiska intehratsiia vyshchoi osvity Ukrainy u konteksti Bolonskoho protsesu», 120-123 [in Ukrainian].
5. Zhornova, O., Zhornova, O. (2012). Dyskurs modernizatsii osvity: chy vpiznana osvitnia realnist? [The discourse of educational modernization: is educational reality recognized?]. Vyshcha shkola. 1, 32-42 [in Ukrainian].
6. Zhornova O., Zhornova O. (2024). Muzychni zaklady vyshchoi osvity na vitchyznianomu prostori vyshchoi osvity: do postanovky pytannia pro empyrychne doslidzhennia instytutsiinoho liderstva i konkurentospromozhnosti [Music institutions of higher education in the domestic space of higher education: to the issue of empirical research of institutional leadership and competitiveness]. Stsenichne ta muzychne mystetstvo: tsyrkovi ta estradni zhanry. Naukovo-metodychnyi aspekt: Mater. XIII Mizhnar. nauk.-prakt. Konf. (17-18 kvitnia 2024 roku). Kyiv: KMAETsM, 74-76 [in Ukrainian].
7. Zhornova, O., Zhornova, O.(2019). Naukovo-doslidna praktyka u mystetskykh zakladakh vyshchoi osvity: vid ad libitum do shnsaitu [Research practice at art universities: from ad libitum to insite]. Vyshcha shkola. 8, 7-19 [in Ukrainian].
8. Zhornova, O., Zhornova, O. (2013). Talent management u vitchyznianomu VNZ: vybir optymalnogo shliakhu rozvytku [Talent management in domestic universities: choosing the optimal development path]. Vyshcha shkola. 7, 50-58 [in

Ukrainian].

9. Luhanska derzhavna akademiia kultury ta mystetstv vidnovyla zaniattia u Kyievi [Luhansk State Academy of Culture and Arts resumed classes in Kyiv]. Available at: <https://salو.li/A63B660/> [in Ukrainian].

10. Luhovyi, V., Sliusarenko, O., Talanova, Zh. (2018). Vid akredytatsii do reitynhu (funktsionuvannia vs rozvytok) [From accreditation to ranking (functioning vs development)]. Mizhnar. nauk. zhurn. "Universytety i liderstvo", 6, 3-20 [in Ukrainian].

11. Lugovyi, V., Slyusarenko, O., Talanova, Zh. (2023). Metodolohiia reitynhovykh metodolohii: problema pobudovy pravylnykh universytetskykh reitynhiv [The Methodology of Rating Methodologies: The Problem of Constructing Correct University Ratings]. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Universytety i liderstvo". 16, 90-108 [in Ukrainian].

12. Lugovij, V., Slyusarenko, O. Talanova, Zh. (2018). Svitovij dosvid dlya stvorennia nacionalnogo rejtingu zakladiv vishoyi osviti [World experience for creating a national ranking of institutions of higher education]. Pedagogika i psihologiya. Visnik NAPN Ukraini, 2, 5-23 [in Ukrainian].

13. Lukanska A. Vyshi u viini: vtraty i zdobutyi dosvid Relokatsiia yak vyklyk [Universities are at War: Lessons Learned and Lost Relocation as a Challenge]. Holos Ukrainy. 13 kvitnia 2023 r. [in Ukrainian].

14. Poplavskiy. M. (2021). Reitynh universytetu yak instrument otsiniuvannia yakosti osvity [University ranking as an education quality assessment tool]. Ukrainskyi informatsiinyi prostir. 8, 16-38 [in Ukrainian].

15. Reitynh, shcho vykorystovuvalysia pry skladanni konsolidovanoho reitynhu vyshiv ukrainy [Ratings used to compile the consolidated ranking of ukrainian universities]. Available at: <https://salو.li/345D20e/> [in Ukrainian].

16. Relokatsiia navchalnykh zakladiv: yak pryzhytysia na

novomu mistsi Relocation of educational institutions: how to settle in a new place. Available at: <https://salو.li/d9f5ACA> [in Ukrainian].

17. U MON rozpovily, yak vyzhyvaiut vyshi-pereselentsi [The Ministry of Education and Science told how displaced universities survive]. Available at: <https://salو.li/F6D913B> [in Ukrainian].

18. Bellantuono, L., Monaco, A., Amoroso, N. et al. (2022). Territorial bias in university rankings: a complex network approach. *Sci Rep.* 12, 4995 [in English].

19. Çakır, M.P., Acartürk, C., Alaşehir, O. et al. (2015). A comparative analysis of global and national university ranking systems. *Scientometrics.* 103, 813-848 [in English].

20. Gaunt, H., Duffy, C., Coric, A., González Delgado, I. R., Messas, L., Pryimenko, O., Sveidahl, H. (2021). Musicians as “Makers in Society”: A Conceptual Foundation for Contemporary Professional Higher Music Education. *Frontiers in psychology*, 12, 713648 [in English].

21. Guo, C., Hao, X., Wu, J. et al. (2023). The effect of national higher education initiatives on university rankings. *Humanit Soc Sci Commun.* 10, 527 [in English].

22. Zhornova, O., Zhornova, O. (2024). Visibility of institutions of higher music education. *Mendeley Data*, V1 [in English].

23. Zhornova, O., Zhornova, O., Vasyliuk O. et al. (2021). Graduated thesis as a challenge for master's students: the case of R. Glier Kyiv municipal academy of music. *Ad Alta.* 11/02, 223-227 [in English].